

Prof. ASP dra hab. Agata Królak

Gdańsk, 1 marca 2025 r.

Wydział Grafiki

Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku

**Recenzja rozprawy habilitacyjnej dry Bogny Sroki-Muchy
w dziedzinie Sztuki w dyscyplinie Sztuki Plastyczne i konserwacja dzieł sztuki
sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym,
prowadzonym na Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej,
w Instytucie Sztuki i Designu w Krakowie**

Recenzja została sporządzona zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2022 r. , poz. 574 ze zm.)

Podstawowe dane dotyczące habilitantki

Bogna Sroka-Mucha urodziła się 20 lipca 1979 roku. Jest absolwentką Wydziału Grafiki na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie w 2004 r. uzyskała dyplom magisterski z wyróżnieniem. W 2014 roku otrzymała stopień doktora w dziedzinie sztuki plastyczne, dyscyplinie artystycznej sztuki piękne. Pracę doktorską zatytułowaną: *Autorska Bajka Czapu Czipu w książce i animacji* obroniła na Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach. Promotorem rozprawy był kw. II st. Bogdan Król. Wedle załączonej dokumentacji kandydatka nie ubiegała się uprzednio o nadanie stopnia doktory habilitowanej.

Przebieg pracy naukowo-zawodowej

Habilitantka posiada obszerne doświadczenie na polu pracy naukowej a także zawodowej, pozadydaktycznej. W 2007 roku wygrała konkurs na stanowisko asystentki w Pracowni Projektowania książki na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie pracowała do 2008 roku. W latach 2011-2013 pełniła funkcję kierowniczką pracowni

graficznej w Policealnym Studium Plastycznym Anima Art w Krakowie a od roku 2015 jest adiunktem w Instytucie Sztuki i Designu na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie (obecnie Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie), gdzie zajmuje się edukacją w dziedzinach ilustracji i komiksu.

Na polu ilustracji prasowej, już po zakończeniu studiów, kandydatka rozpoczęła współpracę z pokaźną liczbą wydawnictw tj. *Elle*, *Samo zdrowie*, *Razem*, *Wysokie Obcasy*, *Wiedza i życie*, *Newsweek*, *Forum*, *Pani*, *Twój styl*, *Sukces*, *Kaleidoscope*, *Inspire*, *Traveler National Geographic*. Współpracowała również z szeregiem polskich wydawców literatury obrazkowej (Muchomor, Santorski, Bunkier Sztuki, Egmont, Harper Kids, Adamada, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego). Doświadczenie zawodowe Pani Bogny Sroki-Muchy obejmuje również liczne artystyczne projekty autorskie (m.in. instalacje, wielkoformatowe serigrafie, kolaże, wycinanki, wydruki cyfrowe). Jej realizacje były prezentowane m.in. na Triennale Grafiki w Krakowie, czy prestiżowym Biennale Ilustracji w Bratysławie. Kandydatka ma także na koncie trzynaście wystaw zbiorowych w Polsce i Europie i pięć wystaw indywidualnych w renomowanych ośrodkach kultury.

Pokaźną część dorobku artystycznego Pani Sroki-Muchy stanowią liczne przedsięwzięcia twórcze i projektowe związane z realizacją doktorską, czyli autorską bajką *Czapu Czipu*. W skład tych działań wchodzi ilustrowana seria wydawnicza, 26-odcinkowa seria animowana (w tym scenariusze, scenopisy, projekty plastyczne, plastyka teł i głównych bohaterów, projekt czołówki, typografia) a także szereg warsztatów kreatywnych, realizowanych w ramach promocji filmu. Ponadto, w latach 2015-2019 film uczestniczył w pokazach festiwalowych, między innymi TIFF Kids Film Festival w Toronto, czy MFF Etiuda&Anima.

Ocena autoreferatu i wskazanych osiągnięć artystycznych

Przygotowany autoreferat jest skonstruowany w sposób rzetelny, przejrzysty i odznacza się merytoryką. Opracowanie zostało podzielone na opis osiągnięć artystycznych z wyróżnieniem autorskiego projektu *Czapu Czipu*, udział w wystawach a także prezentację wskazanych dzieł pod wspólnym tytułem *Latorośl*, który stanowi podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Dopełniające część teoretyczną portfolio to dowód lat twórczej pracy, niekwestiowanego rozwoju projektowego i artystycznego oraz rzetelnej autoanalizy.

Habilitationka w sposób przekonujący i konstruktywny argumentuje tematykę i wybór dzieł, składających się na cykl realizacji *Latorośl*. Zdaje się patrzeć obiektywnie na swoje dokonania, kategoryzuje i dopatruje się ich genezy oraz czynników wpływu. Zauważa i podkreśla, że ekosztuka i zainteresowanie szeroko pojętą przyrodą nasilają się w jej działaniach twórczych i projektowych od lat, kreując silny rys tożsamości wizualnej kandydatki.

Na ów tożsamość składają się fascynacja kulturowymi aspektami przyrody, zwłaszcza w kontekście wierzeń i rytuałów, a także zaangażowanie w tematykę zmian klimatycznych i cywilizacyjnych, w oczywisty sposób wpływających na świat naturalny. To właśnie te elementy stają się wątkiem w osnowie dzieł tworzonych przez lata. Dodatkowo, odsłaniając drugie znaczenie tytułu, w przedstawionych dziełach uwypuklony zostaje wątek projektowania kultury wizualnej dedykowanej młodemu odbiorcy – „latorośli”.

Analiza wskazanych dzieł: *Latorośl*

WYSTAW ZBIOROWA – GRAFICZKI, HEROINY I HEROINKI

Realizowane w technice sitodruku prace powstały w ramach wystawy organizowanej przez Międzynarodowe Centrum Sztuk Graficznych w Krakowie. Pani Bogna Sroka-Mucha zdecydowała się na graficzną pracę *site-specific*. Nieregularne kształty zaprezentowane w postaci wielkoformatowych wydruków, przypominających sztadary, umiejscowione zostały w wybranych przestrzeniach galerii. Kandydatka zestawia ilustracyjne, geometryzujące przedstawienia kobiet z niefiguratywnymi podłużnymi formami, wypełnionymi dynamiczną strukturą. Formy przedstawiające pociągnięcia wałka, czy rakli artystka porównuje do wytyczanych przez kobiety-artystki dróg i uprawy metaforycznego pola. Kobięce ciała w sposób niejednoznaczny lecz poniekąd sugestywny zdają się odnosić do realizacji Zofii Stryjeńskiej, o której kandydatka wspomina, mówiąc o swoich inspiracjach w dziedzinie ilustracji. Sprowadzenie projektu do monochromatu i dominanty ultramaryny sprawia, że grafiki zyskują ekspresji. Nawiązanie do przyrody może wydawać się tu znikome, lecz próba konstrukcji metafory „uprawy” sztuki jest niezwykle poetycka. Dodatkowo, czarno-biała struktura ma niezaprzeczalnie organiczny charakter. Praca urzeka prostotą rozwiązań formalnych i nieoczywistymi relacjami, które tworzą się między koegzystującymi formami.

WYSTAWA INDYWIDUALNA – LATOROŚL

Podczas indywidualnej wystawy, w ramach Europejskiego Stadionu Kultury, habilitationka zaprezentowała concept

Kandydatka zdecydowała się pokazać zbiór conceptów, powstałych z myślą o autorskich picturebookach. Jak piszę habilitantka, na płaszczyźnie stylistycznej wykonuje powrót do swojej realizacji doktorskiej. Nie można traktować jednak tej decyzji w kontekście regresu, szczególnie, że jak łatwo zauważyć – bez względu na analogie formalne – język wizualny autorki rozwinął się. W prezentowanych tu ilustracjach łatwo zauważyć dużą dozę swobody i gry rozwiązaniami formalnymi. Na pochwałę zasługuje indywidualne podejście do kolażu i wycinanki a także wyjście poza tradycyjną formę wydruku, który współgra i ożywia przestrzeń ekspozycji. I tym razem habilitantka prezentuje umiejętne powoływanie plastycznych, angażujących, tętniących dynamiką postaci. To, co najbardziej doceniam w projekcie to elementy animistyczne, między innymi postać wiatru, wykorzystana na plakacie – oryginalna w formie i świeża;

SELF PUBLISHING *BAJKI DLA LATOROŚLI*

Twórczyni prezentuje komplet dwóch publikacji, dla których źródłem są ilustracje powstałe pierwotnie przy okazji wystawy *Latorośle - zjawiska*. Mamy do czynienia z działaniem dla młodszego odbiorcy, czego wyrazem jest nie tylko konstrukcja narracji (bazująca na onomatopejach), prostsze założenie kompozycyjne lecz także jasny podział na bohatera prowadzącego i bohaterów pobocznych. Habilitantka dobrze panuje nad dynamiką rozkładówek, rytmiczną ciągą narracyjnego i kreacją atrakcyjnych w oczach dziecka postaci. Warto docenić tu drugoplanowy wątek, zawarty w historiach. Autorka tworzy świat, w którym flora i fauna jest pełna dziecięcego animizmu: myśląca, tajemnicza, zawsze obecna i równa człowiekowi. Tu ponownie, jak w innych dziełach Bogny Sroki-Mucha, uwiidocznia się gra plastyką tworzonego świata, na poły abstrakcyjnego, na poły figuratywnego.

INDYWIDUALNA WYSTAWA *LATOROŚLE MAGICZNE ROŚLINY*

Latorośle magiczne rośliny to seria ilustracji powstałych w technice szablonu w połączeniu z rysunkiem sprayem, tuszem i flamastrami. Cykl prezentowany był w wyjątkowej przestrzeni synagogi w Mad, z której kandydatka czerpie inspiracje. W tym wypadku, nie po raz pierwszy, Pani Bogna Sroka-Mucha wykazuje wrażliwość na przestrzeń ekspozycji i świadomość jej wpływu na prezentowane prace. Realizacje łączą w sobie urzekającą naiwność formy, wpływy folkloru i wspaniałą eksplorację przedstawień zwierzęcych i roślinnych (szczególnie tam, gdzie odniesienia do świata figuratywnego są wyłącznie skojarzeniowe). Precyzyjny dobór koloru, panowanie nad harmonią dynamicznych kompozycji i ekspresją tych symetrycznych, feeria gestów skonstrastowana z ostrym cięciem szablonu – wszystko to pokazuje wysoką świadomość materii, w której porusza się habilitantka.

art dedykowany animacji. Tytułowa *Latorośl* stanowi wizualną opowieść kierowaną do – cytując autorkę – dzieci w przedziale wiekowym 6-10. Idea stojąca za realizacją jest aktualna i zgrabnie łączy ze sobą wątki narracyjne, które odpowiadają zainteresowaniom docelowego odbiorcy, jak i aspekty istotne dla autorki – ekologia, życie w otoczeniu przyrody, realizm magiczny. Na szóstastu planszach zostały zaprezentowane ilustracje, przedstawiające przestrzeń, postacie i stworzenia, współkonstruuje świat planowanego filmu animowanego. Z wielką przyjemnością oglądam połączenie mediów na prezentowanych ilustracjach, szczególnie tam, gdzie tła budowane są z połączeń gestu malarskiego, wycinankowych struktur i przetarć. Prezentowane prace pokazują wysokie kompetencje autorki w budowaniu angażującej, wielopłaszczyznowej narracji, która posiada jednocześnie atrakcyjność wizualną, odpowiadającą percepcji wzrokowej młodego odbiorcy, jak i oryginalność ekspresji.

WYSTAWA ZBIOROWA – GALERIA ZAD, MUZEUM SZTUKI UŻYTKOWEJ

To zdaje się moje ulubione realizacje z przedstwionych przez kandydatkę projektów. Mikropublikacje, powstałe przy okazji wystawy w ramach 4. Quadrennial Art.Book w Belgradzie to intymne dzieła sztuki, których naiwność wzrusza i cieszy jednocześnie. Jest coś niezaprzeczalnie wyjątkowego w podejściu do tematu jaki prezentuje tu autorka. Jednocześnie, po raz kolejny zaprezentowane są umiejętności eksploracji wybranego narzędzia i zabawy formą. Nie trudno docenić także intertekstualność dzieła i pracę koncepcyjną autorki.

DEKORACJA ŚCIENNA DOMEK W TABASZOWEJ JEZIORO RÓŻNOWSKIE

Dekoracja ścienna stanowi w pełni autorską realizację. To niewielkie działanie ilustratorskie stanowi dowód podkreślanych zainteresowań autorki a także prezentuje metodę, w jaki łączy powody artystyczne i projektowe. Jest to również realizacja, która pokazuje wielorakie podejście Pani Bogny Sroki-Muchy do procesu oraz umiejętność dostosowania stylistyki obrazu do kontekstu zastanej przestrzeni. Minimalistyczna, symetryczna forma roślinna ma w sobie niezaprzeczalnie indywidualny rys wizualny, charakterystyczny dla twórczości habilitantki.

INDYWIDUALNA WYSTAWA *LATOROŚLE - ZJAWISKA* | WYSTAWA ZBIOROWA BOLOGNA CHILDRENS BOOK FAIR

VIRTUAL ILLUSTRATION WALL

Wskazane dzieła to indywidualna wystawa złożona z różnorodnych form ilustrowanych (animacje, ilustracje, instalacje, storyboardy), prezentowanych w siedzibie Fundacji Sztuki Nowej Znaczy się w Krakowie oraz ilustracja pochodząca z tejże ekspozycji, będąca częścią *Virtual Illustration Wall*, powołanej przez Targi Książki w Bologni.

16. TRIENNALE EKOPLAGAT '23 i *THIS IS FINE* - WYSTAWA ZBIOROWA

Pozwalam sobie dokonać wspólnej recenzji obu realizacji ze względu na ich mniejszą objętość ale też pokrewieństwo stylistyczne i tematyczne. Mamy do czynienia z projektami powstałymi w ramach dwóch odrębnych wydażeń artystycznych stworzonych w duchu ekologii. Oba dzieła stanowią dowód zainteresowań artystycznych Pani Bogny Sroki-Muchy. Przyroda jest tu pierwszoplanowa, przy jednoczesnym wskazaniu człowieka jako jej integralnej części; niejednoznacznie moralna postać wciąż będąca członkiem ekosystemu. Szczególnie w przypadku ilustracji *Mam mały problem – mimezja* warto podkreślić jak sprawnie autorka konstruuje postaci ludzkie i zwierzęce, nadając im za każdym razem indywidualny rys; dekonstruując formę, świetnie panuje nad ich ekspresją.

Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzującego sztukę

Poza działalnością projektową i artystyczną kandydatka wykazuje bogatą działalność dydaktyczną. Na pochwałę zasługują certyfikaty i świadectwa kursów i szkoleń, które dowodzą ciągłej potrzeby rozwoju. Posiadane kompetencje i wiedza są udokumentowane przez projekty dyplomowe osób studenckich, liczba przyznanych im wyróżnień, ich wysoki poziom i różnorodność. Szeroki przekrój organizowanych wystaw, wykłady i wydarzenia popularyzujące sztukę i projektowanie świadczą o poziomie zaangażowania i profesjonalizmie. Przyjmowane przez lata przez habilitantkę role kuratorki, koordynatorki, prelegentki, prowadzącej, wykładowczyni, wszystko to składa się na obraz doświadczonego dydaktyka, który jest w stanie wiele zaoferować osobom studenckim o różnych potrzebach i oczekiwaniach. Dodatkowo działalność artystyczna Pani Sroki-Muchy, niejednokrotnie dedykowana młodemu odbiorcy niezaprzeczalnie wpływa dodatnio na rozwój alfabetyzmu wizualnego kolejnego pokolenia.

Wnioski

To, co postrzegam jako wyjątkową zaletę kandydatki to jej nieustanna chęć poszukiwań i rozwoju, multidyscyplinarność i intertekstualność realizowanych projektów a także wysoka samoświadomość. To także te aspekty wykorzystuje w swojej pracy dydaktycznej z pożytkiem dla osób studenckich. To również te cechy – z mojej perspektywy – stanowią przyczynek rozwoju współczesnej ilustracji: dziedziny, która doświadcza proliferacji i cieszy się ogromnym zainteresowaniem wraz ze stałym wzrostem znaczenia i ewolucją znaczenia kultury wizualnej w naszym życiu. Analiza złożonej dokumentacji, bogate portfolio artystyczne i dydaktyczne oraz przegląd

wskazanych dzieł pozwalają mi stwierdzić, że dorobek kandydatki prezentuje wysoki poziom i spełnia wymagania art. 219 ust.1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie Wyższym i Nauce (t. j. : Dz. U. z 2022r. , poz. 574 ze zm.) o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki, stawiane Kandydatom ubiegającym się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego. Popieram wniosek o jego nadanie habilitantce.

Prof. ASP dra hab. Agata Królak